

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelenik minden csütörtökön és vasárnap reggel.
Előfizetések és hirdetések Kollár A. könyvkereskedésében
vétetnek fel.

Felölös szerkesztő:
NEMES JÓZSEF dr.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 k. 50 f.
Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A radikális túltengés ellen.

A választójog és külpolitika magyar radikálisai címére egymásután érkeznek a kellemetlennél kellemetlenebb üzenetek. A legkellemetlenebb a dologban az, hogy vannak a parlamenti többség soraiból, ami érthető és a vármegyék közgyűléseiből, hanem a fegyverbarát pártokból is, akik mind sürűbben jelentkező nyilatkozataikkal ép oly erősen foglalnak állást Károlyiék blokkjával szemben, mint akár maga Tisza István gróf miniszterelnök, vagy a vármegyék.

Ezek a cikkek, úgy Tisza gróf legújabb cikke, mint Andrássy és Apponyi grófok, valamint Tóth János és a legtöbb ellenzéki lap véleménye, mind abban csucsosodnak ki, hogy a választójog és a külpolitika kérdésében a demokratikus szempontnak feltétlenül győzedelmeskednie kell, azonban ez sehol sem történhetik a nemzeti szempont rovására. Miután pedig Károlyiék, a demokraták és szocialisták tömörülése ezt az utóbbi szempontot nyilvánvalóan alárendeli az internacionális elveknek, mind, akik a demokratikus és nemzeti követelmények harmonikus összeegyeztetésére törekcszenek, valamennyien a leghatározotabban megtagadnak a blokkal minden közösséget s annak szervezését bevallottan a legsúlyosabb politikai hibák közé sorolják.

A közhangulatnak ebből a páratlanul álló gyors kialakulásából egész nagy arányaiban elibénk domborodik az a veszedelem, mely a magyar állam nemzeti irányu fejlődését fenyegetné, ha a Károlyi-párt szerencsétlen gondolata, a blokk eszméje polgárjogot nyerne és romboló munkáját megkezdhetné. Azonban éppen a közhangulatnak ilyenén való energikus fellépése egyuttal magában foglalja arra nézve is a biztositékot, hogy ez az eszme a magyar talajba soha gyökeret nem fog eresztetni s hogy épp oly gyorsan fog elmaradni, mint aminő váratlanul és hihetetlenül megszülethetett.

Éppen csak kuriózumképpen, de azért mint nagyon is jellemző mozzanatot ik-

tatjuk ide, hogy az »Alkotmány« a blokkot a Károlyi-párt »rossz taktikájá«-nak vagy — amint a kortes szándékát finoman körülírja — »előbbre lovaglási ösztön«-nek minősíti, ami »a választójogi reform belső, igaz célját« hiúsítja meg. Tehát nem is a választójog demokratizálása a blokk legfőbb rugója, hanem a pártérdek, mely ezen a rejtett ösvényen keresett minden más párton való föltülemelkedést. Így is jól van, mert így egy okkal több van arra, hogy a blokk a lehető legnagyobb politikai kudarccá nőjje ki magát.

Üvegfalú házakban.

Alig egy hete, hogy megkezdődött a VI-ik hadikölcsönre való aláírás, máris örvendésben meg lehet állapítani, hogy a magyar közönség legnagyobb érdeklődéssel fordul a legjobban jövedelmező állampapírok felé, melyeket tömegesen vásárol már mindjárt a kezdetben, mert az előző hadikölcsönök jegyzéseinek tapasztalatain nagyon sokan gyakorlatból beleokultak abba is, hogy akik a kölcsön kibocsátásának első napjain iratkoznak, olcsóbban kapják a kötvényeket, mint a későbbben érkezők. Így a kibocsátásra került s hat százalékkal kamatozó járadékkölcsön 100 korona névértékű kötvényeit is május 25 ig bezárólag 96 koronáért lehet vásárolni. Nagyobb összegű befektetéseknél a különbség jelentékeny nagy megtakarított nyereséget jelent. Innét van, hogy az első napokon rendszerint a nagytőke, a nagy vagyon jelentkezik a maga millióival, de azért tömegesen történnek kisjegyzések is, melyekből került ki és kerül ki bizonyára most is a hadikölcsönök összegű öt milliárdjainak legfeljebb a fele. Sokan jelentkeztek olyanok is, akik az előbbi kölcsönök aláírói sorából elmaradtak s most tessék jóvá akár készakarattól, akár kényszerűségből történt hibáikat.

Bizást feltehető, hogy most sem is marad ki a hatodik hadikölcsön aláírói közül senki, mert mindenki érzi, hogy az utolsó erőfeszítés éráiban mivel tartozik a hazának s azt is jól tudja, hogy a szomszédok figyelik egymást: ki mennyit jegyzett? Manapság üvegfalak közt lakunk, mindenki belelát a másik zsebébe. Ne tegye tehát magát ki senki annak, hogy ujjal mutogassanak rá. Résztvehet a kölcsönben a legszegényebb ember is, mert részletekben is lehet fizetni s vannak 50 és 100 koronás kötvények is. Nem lehet kifogása senkinek.

Ázsián keresztül két 11-es hős kalandjai.

Ma már nem újság, ha fiaink a Sárga-tenger mellől küldenek üzenetet, ha azt halljuk, hogy az Atlanti oceán partján eszik a fogság keserű kenyerét, vagy ha éppen Bethlehemből küldenek tábori lapot haza . . . Hanem azért a rendkívüliségek halmlaza között is feltűnő az a mesebe illő kalandos szökés, utazás és hősiesség, melyet két 11-es vitéz, névszerint Dóka József őrmester és Fedeles György tizedes tanusított e háboru alatt. Röviden hiteles adatok alapján mondjuk el a történeteket.

Dóka József még a háboru derekán került orosz fogságba. A fogságban nem tudott beletörődni s minthogy nem eresztették nem tehetett mást, minthogy megszökött. A legnehezebb viszonyok közt, állandóan küzdve éhséggel, szomjúsággal, kitéve magát a legnagyobb veszedelmeknek és utazva napokig sivatagokon keresztül végre is elérte a perzsa határt, ahol még nagyobb feladatok vártak rá. Leleménye, józan természetes esze, erős fizikuma azonban mind ezeket az akadályokat legyőzte és végre is eljutott Teheránba és ott jelentkezett.

A német—perzsa katonai bizottsághoz osztották be és ennek megbízásából egy kis csapat élén önállóan vett részt a kurdisztáni harcokban, hol bátor, kőültelintő magatartásával az oroszokkal igen jelentékeny károkat okozott. Mint járőr parancsnok különösen Kallah mellett érdemelte ki lovasjárőrével előjárójának állandó elismerését.

Fedeles György hasonlóképen a legnehezebb veszélyek közt életének állandó kockázatával indult neki — megszököve az orosz fogságból — Ázsia rengetegeinek. A Serax folyót, melybe a fogságból megszökött katonák mind oda pusztultak, csak másodmagával uza át s így került Dóka társával Teheránba. Őt is a perzsa—német katonai bizottságba osztották be és Sanah és Bisetun melletti harcokban tüntette ki magát Naprovi főhadnagy csapatában és különösen az Ispahan—Kermansah melletti előőrsi csatározásokban tüntette ki magát páratlan vitézségével és mintaszerű viselkedésével.

Ezért kapták mind a ketten a megfelelő török oklevél kíséretében a török vas félhold kitüntetését a vörös fehér szallagon és most a hadvezetőségünk előterjesztette őket bátor magatartásuk és viselkedésük elismeréséül az arany vitézségi éremre. A két hős valóban méltó a legmagasabb kitüntetésre, mert náluknál kiválóbb teljesítményeket úgy sem sokan mutathatnak fel a három éves világháboruban.

Jelenleg mind a ketten a 17 ik népfőlkelő gyalogezred II ik zászlóaljában szolgálnak és harcolnak.

Séta az utcán.

Végre négy héttel a hivatalos tavasz után előkerültek a könnyebb tavaszi öltözetek és kabátok. Az időjárás valahára melegebbre fordult. A gazdák kisebbik része a három fagyos szent is baj nélkül elmúlt. Még csak Urbán napja van hátra s addig míg el nem mulik nyugtalanok a gazdák.

A nap meleg sugarait pazarul szórja a földre. A túl szigorú tél és a hosszú ideig tartó hideg tavasz után szinte áhitattal vártuk a meleg napokat, amelyek a szabadba hívják, csalogatják még a beteg emberket is. A kávéházak, vendéglők is kiköltöznek az udvarba, a verenda és az erész alá, ahol tudva levőleg nem a fecske fészkel, hanem X ur Y-nak magyarázza a hadihelyzetet és szítja a kávé központot.

Az utcák is mintha népesebbek volnának, a sok szánandó teremelés között, ott látjuk a sok apró mezitlábos gyerekeket. Nagy ellen-ségük a tél nem szorítja már őket a szobába, aki faeipőben háborította a csendet, felszerelését elteszi téltre, mert a tavasz amúgy is eipőtlenséget jelent és most már akármiyen is legyen az időjárás a mezitlábosok a késő őszig nem térnek vissza a cipőviselésre.

Az utcai jelenetek közé tartozik az a kellemetlenség is, amire kénytelenek vagyunk felhívni a rendőrség figyelmét. Mostanában mintha divat lenne az utcákon különféle kutyáknak szabadon való járása-kelése. Mikor ezt szóvá tesszük, azt is kifogásoljuk s tán joggal, hogy az utcákon megjelenő kutyákat a tulajdonosok szájkosárral lássák el és a rendőrség ne engedje meg, hogy a kutyák szájkosár nélkül szabadon garázdálkodhassanak, különösen heti piac alkalmával a legnagyobb emberforgatagban.

Ha jól tudjuk Baján szabályrendelet állapítja meg, hogy kutyákat szájkosár nélkül nem szabad az utcára engedni. Ha a szegény ember házörzőjét pajtás számba menő mindenét könyörtelenül elfogják és gazdáját megbüntetik, akkor legyen dupla az egyenlőség a korzón és a város legforgalmasabb helyén. Mindegy akárki a kutya. Másik kép. Számtalanszor szóvá tettük már azt a speciálisan bajai szokást, hogy a szobaleányok a portöröl ruhát ne rázzák az utcára. Felszólalásunknak még most sincs meg a kívánt eredménye. Ha a cirkáló csendőrök, vagy az éppen arra vetődő rendőr, egy szent időben fel is jelent egy ily rendetlen cselédet s pár koronára tán meg is büntetik, a bajt ezzel gyökeresen nem gyógyítják meg. A jobb tulajdonosok elbizakodottabb szobalányai még a járókelő jelenlétében is, sőt ha oda ér a feje fölött rázza ki a poros rongyot, sőt egyik-másik a kisebb szőnyeget is, mit sem törődve azzal, hogy esetleg feljeleníti. Ennek az egészségre káros és izléstelen delognak szigorubb rendszabályokkal kéne véget vetni. Reméljük, hogy a hatóság módot fog találni arra, hogy intézkedéseinek érvényt is tudjon szerezni.

— A városok kongresszusa május 18 án lesz. A tárgysorozat egyik érdekes pontja a városi program és a városi polgárság szervezése melytől nagy átalakulást várnak. Baja városát a kongresszuson Vojnics Ferenc dr. polgármester, Bernhardt János dr. nyug. tisztifőorvos, Reich Vilmos és Dely Géza bizottsági tagok képviselik.

A „Bajai Hirlap“ telefonjelentése.

Budapestről jelentik ma lapunknak:

Pétervári: Az orosz munkás- és katonabizottság elhatározta, hogy a hatalom kizárólagos gyakorlását átvenni kívánja. Célja, hogy azonnal és sürgősen, amint lehetséges általános békét kössön an-nexió és kárpótlás nélkül és a hadsereget megerősíteni az ország határain.

*

Az olasz jelentés az olasz offenzíva semmiféle eredményéről sem tud beszámolni. Az olaszok mélyen tagozott támadásai már ágyunk és géppuskánk tüzeiben összeomlottak. Ellenség 1600 foglyot és több géppuskát hagyott kezünkön. A csata szünet nélkül tovább tart.

*

Báró Duka Gézáné temesmegyei 50 éves földbirtokosnőre 35 éves tisztartója többször rálőtt, azután magát lőtte agyon. A bárónőt eszméletlen állapotban a temesvári kórházba beszállították, ahol ma meghalt.

Egyről-másról.

A víz.

Erről a H2O vegyjelű folyadékról általában kevés szó esett eddig. Csak akkor, ha egy Titanic-féle nagy hajót borított el, vagy mikor akaratlanul is okozója; mint a Zrinyi, egy nagy katasztrófának. De nem erről a víziről van szó; hanem az ivóvízről, amely ugyan fontos életszükségleti cikk, de nekünk, mivel bővíben vagyunk vele, nem nagyon becses. A háborús drágítás és mindent kihaználás folytán rá került a sor a vízre is. A legkülönbözőbb alakban illetőleg színben kerül élénk, amelyet aszerint, amint fehér, barna, sárga vagy piros színben kapunk mint tejet, esokoládét, kávé, teát, málnaszörpöt élvezünk és horribilis áron fizetünk meg. De fő az illúzió, így is ugyanannyi fogyasztója van, mint eddig... Különböztet mit mondjak mást, ma még a gyümölcsöt is hamisítják. A multkor olvastam, hogy mivel banán egyáltalán nincs az országban, a zsurokra készítenek almából banánt... akár csak fából vaskarikát, mert azt is lehet, ha a fát vasszintűre festik.

Sztrájk.

Most az egyszer nem a májusi, vagy egyéb munkássztrájkáról van szó, — hanem a hadifoglyok sztrájkjáról — mert olvashatták, hogy a kievi hadifoglytáborban sztrájk ütött ki. A sztrájkolók helyzetük javítását és napi 8 órai munkaidőt követelnek. Ez a sztrájk igazán ujszerű és hála Istennek, hogy ott tartanak már szegény hadifoglyaink, hogy sztrájkolhatnak... De ne higgyék, hogy nálunk bántortalanabbak lennének az orosz foglyok. Tudvalevő dolog, mennyire becézik nálunk ezeket a foglyokat, de jobban illusztrálja bántorságukat az az eset, hogy az egyik orosz fogoly a pesti futballmetshen inzultált egy fiatalembert, mivel nem volt egy véleményen vele (a magyar és osztrák mérkőzésen). Pofozkodással végződött, mint minden pesti inzultálás, csak a vége nem volt sablonszerű (párbaj), mert az oroszot figyelmeztette a rendőr társadalmi állására és máris galléron ragadta és vitte őt illetékességi helyére. ki.

HIREK.

— A cisterci apát Baján. Békefi Remig dr. ciszterci apát az itteni rendház szokásos látogatására Bajára érkezett. Az illusztris vendég néhány napig időzik városunkban.

— Oláh Béla dr. kitüntetés. Az a legfelsőbb elismerés, amely a bajai cs. és kir. tartalékkórháznak közbecsülésben álló parancsnokát érte, városszerte örömteli és kedves visszhangot keltett. Oláh Béla dr. ezredorvos, aki a hivatalos lap szerint a háboruban tett kitűnő szolgálatai elismerésül a koronás arany érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján — kórházparancsnoki minőségében már igen sok tanujelét adta a város lakossága iránti őszinte szimpátiájának és tiszteletének. A betegeknek állandó nagy száma és a parancsnoksága alá beosztott legénység pedig igazi atyai jellegű jósága, pártatlan igazságszeretete és minden legkisebb ügyes bajos dolguk iránt mindig meleg érdeklődése miatt a határtalanságig menő tisztelettel és szeretettel ünnepelték kitüntetését. Értesülésünk szerint a kitüntetés átadása a tartalékkórháznak e célból rendezett ünnepsége keretében fog megtörténni.

— A kecseli kerület függetlenségi és 48-as pártjának képviselőjelöltje, Meskó Zoltán f. hó 13 án keccelen mondotta el programbeszédét. A képviselőjelölt f. hó 17-én reggel Szerelemn, délelőtt Bajaszentistvánon és aznap délután Érseksánadon és Sükösdön tart program beszédet. A képviselőjelölt ezen utjában Kovácsy Kálmán orsz. képviselő kíséri. Bárha Meskó Zoltán politikai pártállása a mi politika álláspontunktól különbözik, mindamellett készségesen elismerjük, hogy benne a parlament megválasztása esetén egy szimpatikus tagot fog nyerni.

— Lányi Ernő ünnepelése. Szombaton ünnepelték meg Szabadkán Lányi Ernő zene-művésznék, a városi zeneiskola hírneves igazgatójának tíz éves igazgatói működését. A jubiláris ünnepély hangverseny keretében folyt le, amelynek műsora jórészt Lányi műveiből került ki. A jubiláns művészt Bajáról Vojnics Ferenc dr. polgármester, Werner Adolf dr. főgymnáziumi igazgató stb. üdvözölték.

— Katonazene Baján. A közeljövőben — úgy értesülünk — a bajai cs. és kir. tartalékkórház agilis parancsnokának Oláh Béla dr. ezredorvosnak kezdeményezésére, illetve kérelmére időnként katonazenekar fog Bajára jönni és térzenét adni az itt lábadozó beteg katonáknak. Az igazán jóleső ujitást mindenki örömmel fogadja.

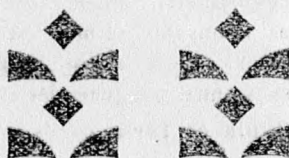
— Leányavatás. Az izr. polg. leányiskola 4 ik osztályt végzett növendékeinek avatási ünnepélyét szombaton tartják meg. Ugyanekkor lesz az Arany-ünnep is megtartva.

— Leszállítják kevéssel a lisztadagokat. A Közélelmezési Hivatal a mai napon táviratban értesítette a polgármestert, hogy a város lisztkontingensét nem szállítja le. Eddig ugyanis a város havonta 4 vagon gátona és 3 és fél vagon tengeri lisztet kapott a Haditerménytől és ezt a mennyiséget egyelőre meg is fogja adni a városnak. A város hatósága azonban bizonytalan ideig kénytelen a lisztadagokat néhány grammal leszállítani, hogy az időnként szabadságra hazajött katonáknak is jusson kenyér.

A világháboru minden mozzanatáról bő, eredeti, megbízható, kimerítő értesülésekkel, térképekkel, magyarázatokkal, leírásokkal szolgál az

„AZ UJSÁG”

POLITIKAI NAPILAP OLVASÓINAK.

Előfizetési árak:

Egy hónapra K 2 80.

Negyedévre K 8.—

Félévre K 16.—

Egész évre 32.—

Megrendelő cím:

„Az Ujság” kiadóhivatala Budapest, VII., kerület Rákóczi-ut 54. szám.

KOLLÁR A. BAJA

ALAPITTATOTT 1846

TELEFON SZÁM 187

KÖNYV-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ- ÉS
RAJZSZERKERESKEDÉSE • ÜGYVÉDI
ÉS KÖZSÉGI NYOMTATVÁNY-RAKTÁR

AZ 1900. ÉVI HELYI IPARKIÁLLITÁ-
SON ARANYÉREMMELEL KITÜNTETVE •
A BAJAI HIRLAP KIADÓHIVATALA

KÖNYVNYOMDA

KÖNYVKÖTÉSZEZET